بانگەوازێک بۆ ئارامی … سروشت نەوزاد

سەبارەت بەشیعری (بانگەواز بۆ گۆڕهەڵکەن)ی سەباح ڕەنجدەر

بێگومان ئەدەبیات نەخشی ئەو دونیایەیە کە مر□ق و□ک ئاڵۆزترین بوونەوەری بوون، بەهەموو هزرو تێڕوانین و پێکهاتەکانیەوە لێی نیشتەجێیە. ڕەنگە شیعر وەک ژانرێکی تایبەتی ئەدەب، زیاتر لە هەر ژانرێکی دیکە، هەڵگری پانتاییەکی فراوانتر بێت بۆ ئازادی زمان و خەیاڵ لە تێڕوانینەکانیدا لە بارەی جیهان و مر□ق و شتەکان. بەم هۆیەش هەندێک جار دونیاگەلێکی ئاڵۆز و سەیرو سەمەرەتر لە جیهانی شیعردا بوونیان هەیە و ژینگەو جوڵەو دیمەنەکان نائاشنا و نامۆن و کەمتر ناسراون.

ئەوەی کە تیۆریزانی ڕووسی، (شکلۆڤسکی) پێی وایە شیعر بە پلەی یەکەم یارییە لەگەڵ زمان، واتە زمانی شیعر هەڵدەستێت بە خۆ قوتارکردن لەو زمانە باوەی هەموو شتەکان یەک ڕەنگ دەکات و ڕەهەندی نامۆیی و نائاشناییان پێ دەبەخشێت. کەواتە ئەگەر شیعر مامەڵەی یەکەمی لەگەڵ زماندا بێت، زمانیش وەک ئەوەی (هایدیگەر) بە ماڵی بوونی دەزانێت، واتە زمان ئەو جێگەیەیە کە مر□ق د□توانێت زات و بوونی خۆی تێدا بدۆزێتەوەو بە هۆیەوە تەعبیر لە بوون و خۆشی و ئازار و مەینەتییەکانی بکات. واتە ئەوەی ماهیەت و بوون شوناس ب□ مر□ق د□بەخشێت زمانە.
زمان هەڵگری حەقیقەتی بوونە. کەواتە زمانی شیعر دەبێتە هەڵگری وەزیفەیەکی قوڵ و ئاڵۆز لە هەمبەر لۆچی و درز و کەلێن و پەنهانییەکانی بوون و یارییەکی نا ڕاستو□خ□ و ئیستاتیکی لەگەڵ دەرکەوتە ناسراو و نەناسراوەکانی سەرزەمینی بووندا دەکات.

شیعری (بانگەواز بۆ گۆڕهەڵکەن) هەڵگری جیهانبینییەکی ڕوونە لە بارەی ژیان و مردنەوە. ژیان لەم شیعرەدا وێنای ترازیدیایەکە بۆ بوونی مر□ق. مردنیش دیاردەیەکی میتافیزیکیە بۆ ئازادی ڕۆح و بەدەستهێنانەوەی ئەو ژیانەی لە جیهانی فیزیکیدا، گیرۆدەی دەرد و ئازار و نا عەدالەتییە.

(من هیچ پرسیارێکم لە خودی شیعر نییە، بەڵام ئەو پرسیاری سەیر سەیری لە من هەیە. وەک ئەوەی من خوداوەندێک بم و نهێنی ژیان و

مردن و زیندوو بوونەوەم لابەت. هەردووکیشمان دەمانەویت ئەویندارانەو لە خۆ بووردوانە لەگەڵ یەکتردا بژین. هەمیشەش خەم لە روداوی گەرماو گەرم بە دوور گرتووەو چاوەروانی خەمەین بوویمە. لەگەڵ ئەوەشدا ڕووداوە گەرماو گەرمەکان بەر ئەنجامی جوڵانەوەی ڕاستەقینەی ژیان و دەخن).

ژیان هەمیشە لە دەخگەڵیندا جۆرە بەرزو نزمییەکی ناڕێکی تێدایە. سەباح ڕەنجدەر لەم شیعرەدا، دەیەوێت لەم دەخگەڵین و بەرزو نزمییە ناڕێکەی ژیاندا ڕزگاری ببێت و مانایەک بە ژیان و دادپەروەری بدات. لەم کاردانەوەیەشیدا ژیان و مردن دەهێنێتە ناو زمان و نووسینەوە.

بە گشتی شیعری سەباح ڕەنجدەر شیعری داخراوو دەستەمۆنەکراون. شیعرگەلێکن ئیمکانی ئەوەیان نییە بە بێ تێڕامان و تەهزرین و خۆ ماندووکردن، خوینەر بتوانێت ڕاگوزەرانە لەگەڵ ژینگەو جیهانبینی دەقەکان بە سانایی پەیوەندی دروست بکات. ئەوەش پەیوەندی بەو پێکهاتە زمانییەوە هەیە کە خەسڵەتیکی قورس و گران، لە هەمانکات فرە مانا و فرە دەلالەت بە پێکهاتەی شیعری ئەو دەدەن. واتە ئەو پیکهاتە فۆڕمی و زمانییەی کە نزیکەی هەمیشە، لە شیعری ئەودا لەسەر شێوازی تایبەت لە هەڵبژاردن و بەکارهێنانی وشەو هەڵبژاردنی شێواز و جۆری ڕستەو دەربڕینەکان و شیعریەت و فەزاسازیدا ڕادەوەستێ. زمان لە شیعری سەباح ڕەنجدەردا لە واتای فەرهەنگی خۆی دادەماڵرێت و لەوە دەکەوێت ئەرکی گەیاندنی ڕوت و کۆنکریتی بەرجەستە بکات.

لێرەشەوە کێشەش بۆ دۆزینەوەی واتای چاوەڕوانکراو لە ڕێگەی تێڕوانین لە زمانی شیعرەکانیەوە، خوینەر بە لاڕێدا دەبات. هەر ئەم خەسڵەتەشە کەمتازەر وەناسازییە شیعریەکانی ئەو دەکەنە وەنای خەیاڵیی و زەینی. هەر بۆیە ئەو تایپەی شیعرسازی و زمان و گەمە زمانییە سرکەکانی شیعری ئەوی لەسەرە، بە نیسبەت شیعری کوردییەوە تایپیکی تایبەت و جیاوازە.

ئەو هەڵەی زمانییەش کە کەمتازەر بە نێو شیعری ئەودا درێژ دەبێتەوە، شیعرەکان لە دەرەوەی سادەکاری و سەتحیەت پیشان دەدات. بەپێی نزیکەی هەمیشە، شیعری ئەو لە ڕوکەشدا لە بارەی شتێک یان بابەتێکەوە دەدوێت، بەڵام لە قوڵایدا شتێکی فرە چین و فرە بابەتیانە تر دەدوێنێت.

دیارە بە حوکمی تایبەتکاریە زمانییەکانی، ئەم گەمەو یاریانە ئاسان بە چاو نابینرێت، بەڵکو دەرکی پێ دەکرێت و لە پشتەوەی لەف و لارە ڕێیەکانی ڕستەو دەربڕینەکانیدا خۆی دەشارێتەوە.

دیارە ئەم خەسڵەتەش دەرئەنجامی تەم و مژو تێترنجاندنی زۆرەملێ و بارکردنی بیرو هزرە فەلسەفییەکان نییە بە نێو دەق، وەک ئەوەی لە بەشێکی شیعری نوێی کوردیدا باوە. بەڵکو دیاردەیەکی سروشتییەو هاوتەریبە لەگەڵ ئیستاتیکای جوڵەدار و شێوازی ڕیتم و مۆسیقای سروشتی بونیادی دەقەکان.

لە تێڕوانینیکی گشتییەوە شیعری (بانگەواز بۆ گۆڕهەڵکەن) زادەی ئەو پەیوەندی و بەرکەوتنانەن کە شاعیر بە دەرەوە دەبەستنەوە. دیارە مرۆڤ بە گشتی دیاردەیەکی کۆمەڵایەتییە و ژیانی کۆمەڵایەتیانەی مرۆڤیش سیخناخ بەو ڕووبەڕو بوونەوەو ململانێ و بەرکەوتنانەن کە ڕۆژانە ڕوو دەدەن و زادەی پەیوەندیمانن بە بوونی ئەوانی دیکەوە. هەموو پەیوەندی و بەرکەوتنێکیش، گۆڕەپانێکە لە ململانێ و زنجیرەیەکە لە پێکدادان و گیرو گرفتەکان.

شیعرەکەش بە هۆی هەندێک وێنەی ناباو و تەعبیری تازەو گونجاندنیان لە شێوەی نا ئاشناو نەناسراودا، توانیویەتی لە نێو لێچ و تەم و مژی پشتەوەی دێڕەکانیدا وێنایەکی ڕوون دەربارەی بوونی مرۆڤ و مردن و هاوکات ئەو ژیانە دەمارگیر و نەخۆشەی کە کۆڵان و شەقامەکانی بوونی تەنیوە بەدەستەوە بدات.

شیعرەکە لە دوو بەش پێک دێت: دوو جیهانبینی (ژیان و مردن)ی تێدا بەرجەستەیە. بەشی یەک کە دەکاتە سەرەتای شیعرەکە و تا ناوەڕاست درێژ دەبیتەوە، جیهانبینی و تێڕامانەکە لە بارەی مردنەوە. بەشی دووەمیش لە کۆتایی بەشی یەکەمەوە دەست پێدەکات، تێڕامانە لە بارەی ژیانەوە.

لە دەستپێکی ئەم دەقەدا، زەوی دەبێتە پانتایی نیشتەجێبوونەکان و مەیدانی ڕوبەڕوبوونەوەکانی نێوان ئارامی و زەبرو زەنگەکانی واقیع:

دەستم لەسەر دوو باڵی فریشتە بوو

بە نان و ئاوو ئاگری خەمەوە دابەزیمە سەر زەوی

وەک ئاماژەمان پێدا، بەشی یەکەمی شیعرەکە دەربارەی مردنە و پەرچەکردارەکە لە بارەی ئەو ژیانە بەش و لەرزۆکەی هەناوی بوونی تەنیوەو هەمیشەش لەگەڵ مەرگدا ڕووبەڕووە. ژینگەی ئەم بەشە لە شیعرەکە، ژینگەیەکی غەمگین و ترسناکە. وە بارگاوی بەو دەردوو ئازارانەیە کە ئابڵوقەی بوونیان داوە. ژینگەیەک کە زۆرینەی کاراکتەرەکانی لە جەوهەردا، لە دەرەوەی خواست و ئارەزوەکانی خۆیاندان. لێرەدا ئەو خەسڵەتەی بوون کە وێنای کێشراوە، خەسڵەتیکی ئیفلیج و پەککەوتەیە. وە گرێدراوی تراژیدیای مێژووی دێرینەی

خ□ی□تی. ئ□م ت□واوینەش لە سەرەتای شیعرەکەدا دەبێتە هۆکاری پەرچەکردارو ه□گ□□انەوەی شاعیر دژ بە ژیان. وە خواست و ئارەزووی خۆی بۆ مردن مانیفێست دەکات:

بە
جۆشی دەنگ و زایەڵەو زەنگ و
و
و
و
ە وە یاد
درووود
پەیام
ستایش

هەواڵی جێگۆڕکێی سەباح سابیر حەسەن
١٨/١١/١٩٦٥ _ ١٨/١١/٢٠٤٥
لە بستە خاکێکی مراد خوازو ماندوودا
شادیەکانی دەبیستێتەوە
هەشتا ساڵ دەزووو بە دەرزی وەکرد نێکە
بە سەر ڕاوەشاندنی پڕ خەمەوە

ئارەزوو خواستی شاعیر وایە کە هەشتا ساڵ بژی و مردنەکەشی لە ڕۆژی لە دایک بوونی بێت.
(هەواڵی جێگۆڕکێ) هەواڵ و حەزو ئارەزویەکە بۆ مردن. وشەکانی (زەنگ و زایەڵە و دەنگ و جۆشی و یاد و درووود و پەیام و ستایش) وشە گەلی ڕۆشن و جۆشدارن، حەزوو ئارەزو داوایەکی پڕ جۆش و خرۆشن تا لە (بستە خاکێکی مراد خوازو ماندوودا) لە ئەزمووونی ژیانکردنێکی هەشتا ساڵەیيدا، بە شادی و ئارامی بگەن. بەڵام لە بنەڕەتدا ئەم خواست و داوایە حەزو داوایەکی غەمگین و ڕاڕایە چونکە:
هەشتا ساڵ دەزووو بە دەرزی وەکرد نێکە
بەسەر ڕاوەشاندنی پڕ خەمەوە
ئەم شیعرە شیعری گەڕان و لێوردبوونەوەیە، شیعری تێهزرینی بوون و عەوداڵ بوونە بە دووی خود و ماهیەتی هەبوونی خوددا. لە دیوی ناوەوەی وشەکان و ڕستە و دیمەنە شیعریەکاندا، نهێنیەکی قوڵ هەیە کە حەزی پرسیارو گومان و لێوردبوونەوەی سەرجەم پێکهاتەکانی بوونیان تێدا بەرجەستەیە. تەکنیکی شیعرەکە زۆرتر تەکنیکێکی سینەماییە. پاڵپشتی جووڵەو وێنە زەینی و دیمەنە پەرتە

شیعریەکانن. پێکهاتەی جووتەو ئاڕاستەی دەربڕینەکان لە وێنە و دیمەنیکەوە دەگوازرێنەوە بۆ وێنەو دیمەنێکی دیکەو پێکهاتەیەکی ڕێک و یەک ئاڕاستەیان نییە.

دیمەنی سەرەتای شیعرەکە، دیمەنێکی کزو کاڵە و جوڵەو دەربڕینەکان ساردو کەم ڕەنگن. بە پێچەوانەی دیمەنەکانی کۆتای شیعرەکە، ئەگەر چیش لەسەر هەڵەی دوو دڵی و گومانن، بەڵام ڕەنگەکان دەگۆڕێنەوەو سەبەر لەسەر ڕستەکان نامێنن.

لە دەرئەنجامی پرسیار و گومان و تێڕامانە بوونیەکانی شاعیردا، پەرچەکرداری لەبەرامبەر ژیان و ئەو ئەزموونەی کە تێیدا دەژی دروست دەبێت. شاعیر دەچێتە ناو دەخگێڕینەوە و ئەزموونێکی دیکە لە نێو مردندا تاقی دەکاتەوە. سەرجەم پرسیار و گومانەکانیشی لەگەڵ خۆی دەبات و ڕۆحی گەڕیدەی شاعیر لەوەدا، بەدووی خۆی و گەشتن بە شادی و ڕوناکیەکانی ژیانی خۆیدا دەگەڕێت.

(لە نیوان ئەم دوو مێژووەدا ١٨/١١/١٩٦٥ _ ١٨/١١/٢٠٤٥ کە دراو و داواکراون، مێژوویەکی تر نییە. یان هەوڵدان بۆ دروستکردن و قەوارەپێدانی مێژوویەکی لەم بارەیەوە نییە. بگرە وەهمێکی جوان و ناوەندێکی چالاک هەیە. بڕوای بە خۆشبەختی و خەڵاتی خودای هەیە. دەشیەوێت ئاگر لە خوداوەند بدزیت، پاشان لە پەرجوویەکدا بمێنێتەوە. پەرجووی حەزی ژیان و داهێنان، ماناو بوونی کەسایەتی خۆی تێدا بپارێزێت) :

ببورە مووچڕکێک چاوی لەڕێ کردم و سۆزێکی تایبەت گرتمی
مەلێکی کۆچەری لەسەر لکی درەختێک نیشتەوە
خوێنی پێی بەسەر لکەکەوە جێما
چووم تەواوی درەختەکە و خوێنەکەم ماچ کرد

لێرەدا شاعیر بەڕێگەی فەنتازی و خەیاڵی، گەشت بە نێو مردندا دەکات. (سۆزێکی تایبەت) ئاماژەیە بۆ خواست و ئارەزوویەکی پڕ جۆش و خرۆشی مردن. (درەختەکەش) سەرزەمینی مردنە و (مەلێکی کۆچەریش) ڕۆحی گەریدەی شاعیرە کە خوێنی لەبەر دەڕوات و ئاماژەی پێکران و شەیدایی گەڕان و نەسرەوتنە بۆ دوای خۆی و دۆزینەوەی ڕوناکی و ئارامیەکانی ژیانی.

وەرە خەونم باڵوو گەنمام
خوێنی پێی باڵندە بێ و لە ئاگر ڕابمێنم
لە ئاگر ڕامان ئاشق وەک میوە پێدەگەیەنێ
بستە خاکە ماندووەکەش یەکپارچە دەبێتە
مۆسیقاو گۆزەی پڕ

(بستە خاکە ماندووەکەش) ئاماژەدانە بە گۆڕە و (مۆسیقاو گۆزەی پڕ) دەلالەتی ئارامی و ئاسودەییە، کە لە ڕێگای عاشق بوون بە هۆی لە

ئاگر ڕامانەوە بەدەست دێت، کە دیارە ئاگریش ڕەمزی ڕووناکی و هێز و تینە و ڕەگەزەکە لە رەگەزەکانی بوون، لەسەر بنەمای فەلسەفەی یۆنانی، کە پێی وایە جیهان لە چوار توخمی: (ئاو و ئاگر و با و خۆڵ) پێک دێت.

لە ئاکامدا هەر دەگەم بە باڵی باڵندەی بریندار و دڵی خەم

پێشبینی ڕامان و گۆڕانەکانی ڕۆحی گەڕیدەی شاعیر، گەشتنە بە قوڵاییەکانی ناخی خۆی و دۆزینەوەی ڕووناکی و ڕۆشنکردنەوەی کەلێن و کەلەبەرەکانی دەرونی خۆی.

ئەرێ مێژوو لە کتێبی چەندەمی ئاسمانی
بەشێکم بە تەرخان دەکات
ئەوکاتەی مێژوو باسی خودایی دەهێنێتە سەر سەکۆ و ماڵەکانمان
من لە ناو حیکمەت و هێزی قسەکانی ئەودا
قوڵ و بێدەنگ و گوێڕایەڵ
هەناسەی ئاسودەیی هەڵدەمژم و بیر لە خەم دەکەمەوە

ڕۆحی گەڕاوەی شاعیر کە بە نێو کەلێن و قوڵاییەکانی ناخی خۆیدا شۆڕبۆتەوە، هەر لە گەڕاندایە. هاوتەریب لەگەڵ پێشبینییەکانی بە دۆزینەوەی ئاسودەیی و روناکی، پرسیار و گومانەکانی نەڕەویونەتەوە. (کتێبی ئاسمانی) لە تێڕوانینە دینییەکەیەوە هەڵگری ئەو دەستور و ڕێبازە بە کەم و کورتیانەن کە ژیانی نموونەی و ئارامی نەبڕاوە بە مرۆڤ دەستەبەر دەکەن. شاعیریش لێرەدا بە دەستەبەر کردنی ئەو ئاسودەییە خوازراوەی خۆی، دەیەویت هانا بە ژیانی نەمری ئەو کتێبە ئاسمانییەکان بەرێت و هاوکات لە ڕێگەی پێگەشتن و نزیک بوونەوە لە خودا و خۆدانە دەست توانا و هێزی نادیار و بێسنووری خودادا، هەناسەی ئاسودەیی لە نێو مردندا هەڵبمژێت و ئارامی بە دەستبهێنیت.

سەباح ڕەنجدەر لەم دەقەیدا، ڕێبازی وردبوونەوەی عیرفانیانەی هەڵبژاردووە. شیعر بە نێو حەقیقەتەکانی بووندا دەگەڕێت و دەیباتە نێو ژیان و دونیای خودای و حەقیقەتی ڕۆژگارەوە.

شیعر لای ئەو کتێبێکی ئاسمانییە و هەڵگری حەقیقەتەکانی ڕۆژگار و بوونە. هەر بۆیە خۆراکی ڕۆحی و زیندوو بوون و مانەوەی خۆی لە شیعرەوە وەر دەگریت و لەوێدا بەدووی زمان و شوناسی خۆیدا دەگەڕێت.

تەرمەکەم لەبەر هەیوانێک داندراوە
پورەی شیعر دەوری گرتووم و ناوی شیعرم لەسەر لێوە

لێرەدا تەرمەکەی شاعیر فۆکسی لەسەرە. وەسفی ئەو حاڵەت و دۆخە دەکات کە تەرمەکەی لەبەر هەیوانێک دانراوە و بە هۆی شیعر پەروەری و هەڵگری شاعیر و بڕوابوونی بە هێزی بێسنووری شیعرەوە، لە ڕوناکی

بەخشین بە دەرون و ڕۆحی سرک و عەوداڵیەوە، دەیەوێت لە هەستیارترین چرکەساتەکانی ژیانیدا، دەستبەرداری شیعر نەبێت و لە نێو شیعر و ئەفسوونەکانیدا بژییەت و بمرێت و لە دایک ببێتەوە. شیعر بۆ ئەو حەوشە و ماڵی خودایە، گوناهی هەمووماني لێ پاک دەبیتەوە و تێیدا دەبین بە فریشتەو خوداوەند.
شیعر ئامانجی بەختەوەری و جێگای هەموو هیوا و خۆشادومانکردنێکە. لە ڕێگایەوە دەتوانرێت پەیوەندی بە جیهانی فریشتەو خوداوەندەو□ ب□ستیت. کەواتە لێرەدا، حیکمەتی وشە حیکمەتی شیعرە. واتە حیکمەتی وشە گەڕانەوەیە بۆ پاکی و دادپەروەری.
خودای سەد و یەک ناو
حیکمەتی وشەم تێدا بخرۆشێنەو لە شاعیرە
چاو هەڵاوگێڕ
دڵڕەش
بەدگۆ
دەرونکلۆر
و
و
و
ە کان بمپارێزە

لە ڕێگای حیکمەتی شیعر و وشەوە کە پانتاییەکن بۆ (دڵپاکی و ڕاستگۆیی دەرونڕۆشنی و دادپەروەری)، شاعیر دەیەوێت لە شەڕی ئەوانی دیکەی (دڵڕەش و بەدگۆ و دەرونکلۆرەوە) بە دووربب□ت. لەم دێڕە شیعریانەدا، ئاماژەی گەڕانەوە بۆ ژیانی واقیعی شاعیر بەرجەستەیە کە بە هۆی شیعر پەروەری و دەرچوون لە بازنەی گروپ و خەریک بوون بە کاری تاکە کەسی و هەوڵی دروستکردنی ئەزموونی جیاکاریانەی شاعیردا، ئەوانی دیکەی سەغڵەت و داخ لە دڵ کردووە. ئەمانیش لە بەرامبەردا لە هەوڵی دامرکاندنەوە و کوژاندنەوەی ئەو ڕوناکیانەدا بوون کە لە شاعیر و جیاکارییەکانیەوە دەرچوون. بەڵام شیعر لای شاعیر پەیامی ڕاچڵەکاندنە و ئەو ئاگرەیە هەرگیز خامۆش نابب□ت، ئەو سیستمەیە دادپەروەری دەهێنێت.
دیمەنەکانی کۆتای ئەم شیعرە، دیمەنی زیندوو بوونەوە و لە دایک بوونەوەن. دیمەنی هێور بوونەوەی ڕۆحی گەڕاڵ و دۆزینەوەی زمان و ناسنامەی شاعیرن. وەسف و وێناکان ڕەنگدار و گەشن. زمان لە ڕستەکانی کۆتایی دەقەکەدا ڕوون و بێ گرێن. وشەکان ساف و خرۆشاون و هەستی ژیانەوە پەخش دەکەن.
شاعیری گەڕاوەی شەڕی گوگیش

دوودڵی خامۆش دەبێ و گۆێ بۆ گۆرانی هۆگری ڕادەدێرێت
یادەوەرییە بەخشندەکانی و بەهرە و سروش و شیعر دێنە فریای
ئەی خودای سەدو یەک ناو ڕێبوارێکی ڕۆشنی
و

و
و بەهرە
سروش
شیعر
ماندوو ماندووم ماندووم

دەستم بگرە با بچمە ماڵی ڕۆشن
ماڵم لە سێبەری باڵی باڵندەیەک دانا
گوتی ل□ بەر خاتری تۆ بۆ ماوەیەک فڕین دوا دەخەم
تا پشوو دەدەیت و تێرخەو دەبیت و خەونێک دەبینیت
خەونی
تەورات
ئینجیل
قورئان

ئەرێ شادیی بێهودە خەونەکانم چی لێ بکەم

ماڵی ڕۆشن ئاماژەی ماڵێکی گەورەیە لە تەورات و ئینجیل و قورئان، کە بە پێی دیدگای ئاینی چاوگی ئومێد و ئارامی نەبڕاوەن، ئەو ماڵەیە کە دواجار ڕۆحە سەرکەش و عیرفانیەکەی شاعیر، بە هەوڵی نزیک بوونەوە لە خودا، دەیەوێت دەستی خۆی و شیعر و وشەکانی بگرێت ولە دایک بوونەوەی ئاوێزان بە کتێبە ئومێدبەخش و ڕۆشنەکانی خودا بب□□ت تا بە بەختەوەری و ڕۆشنایی ناخی خۆی بگات و لەوێشدا خەونەکانی ئاوێزانی هەمان خەونەکانی (تەورات و ئینجیل و قورئان) بب□□ت. بەڵام لە دێڕی کۆتایی ئەم دەقەدا (ئەرێ شادیی بێهودە خەونەکانم چی لێ بکەم) قورسایی خەم و نائومێدییەک لە گۆڕێدایە و سەرتاپای ئەو خەونە پوچەڵ دەکاتەوە کە بە دووی شادیی و ئارامیی□کەیدا وێڵ بوو. ئەم پرسیارە گومان و نا دڵنیاییە. پرسیارێکە سەبارەت بە مانەوە و شکڵ و ئاڕاستەی نادیاری چۆنیەتی بونیادنانی ژیان و درێژەدان و بە ژیان.

سوبێکت لێرەدا گومانکارێکە و دوای گەڕان و لێوردبوونەوەکانی بە دووی خۆی و ماهیەتی هەبوون و شوناسی خۆیدا، سەرئەنجام گەشتووە بە

ناخی خۆی. ئاوێزان بە زمانی خودا و کتێبەکانی بووە. بەڵام هۆشیاری زمان لەم دەقەدا، کە لە نێو جیهاندا دەجوڵێ و لە تەواوی بوون و پێکهاتەکانی ڕادەمێنیت، زمانێکی گومانکارە و لەو ڕاڕەوانەی بووندا جێ دەمێنێت کە دەیەوێت حەقیقەتیان تێدا کەشف بکات.

سروشت نەوزاد

سەرچاوەکان:

- سەباح ڕەنجدەر، حەزدەکەم ئەوەندە بژیم، دیوانی شیعری، بەڕێوەبەرایەتی چاپ و بڵاوکردنەوەی هەولێر، چاپخانەی ڕۆشنبیری،
  چاپی یەکەم، ۲۰۱٤، هەولێر، لا۱۱۷
- سەباح ڕەنجدەر، چوار کتێب لە بارەی شیعرەوە، بیروڕای ئەدەبی، چاپخانەی دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم، چاپی یەکەم، ۲۰۱۷،
  سلێمانی، لا ۱۹۰
- سەرچاوەی پێشوو، سەباح ڕەنجدەر، چوار کتێب لە بارەی شیعرەوە، لا ۱۹۲